

Utbildningsinspektion i Huddingegymnasiet

UTBILDNINGSINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Huddingegymnasiet	Antal studerande
Naturvetenskapsprogrammet (lokal inriktning)	225
Estetiska programmet	82
Samhällsvetenskapsprogrammet (lokal inriktning)	465
IV för invandrare (IVIK)	50
IV-Aspberger	10
Svenskundervisning för invandrare, sfi	10
Summa elever	(822) 800

Huddinge kommun har två nämnder som ansvarar för barn- och utbildningsverksamheten. Utbildningsförvaltningen är den gemensamma förvaltningen för nämnderna.

Gymnasienämnden ansvarar för gymnasieskolan inom det offentliga skolväsendet och är huvudman för kommunal vuxenutbildning, sfi (svenska för invandrare), gymnasiesärskola, särvux och uppdragsutbildning.

Förskole- och grundskolenämnden ansvarar för förskoleverksamhet, grundskola, skolbarnsomsorg och stöd för barn och elever i behov av särskilt stöd.

I Huddinge finns fyra kommunala gymnasieskolor; Huddingegymnasiet (800 elever), Sjödalsgymnasiet (1200 elever), Sågbäcksgymnasiet (600 elever) samt Östra gymnasiet (150 elever). Sammantaget finns samtliga gymnasieprogram i kommunen förutom livsmedelsprogrammet och naturbruksprogrammet.

Huddinge kommun har också specialutformade program samt nationella program med lokala inriktningar.

Drygt 500 Huddingeelever studerar vid fristående gymnasieskolor och ca 600 elever studerar vid annan kommunal gymnasieskola.

Ovanstående uppgifter angående elevantalet på olika program och i olika skolor är kommunens uppgifter gällande höstterminen 2004.

Skolledningen vid Huddingegymnasiet består av en rektor samt fyra biträdande rektorer. Samtliga arbetar heltid som biträdande rektorer.

Utbildningen vid skolan omfattar:

Estetiska programmet, inriktningar: Bild och formgivning, Bild och form (fördjupning), Design och digitalt skapande.

Naturvetenskapsprogrammet, inriktningar: Naturvetenskap (profil Medicin och forskning), Matematik och datavetenskap (profil IT) och Design (lokal inriktning).

Samhällsvetenskapsprogrammet, inriktningar: Språk Europaprofil (lokal inriktning), Idrott (lokal inriktning), Informatik (lokal inriktning), Ishockey (lokal inriktning), Media (lokal inriktning), Samhällsmedicin (lokal inriktning) och Film- och TV-produktion (lokal inriktning).

Individuella programmet med samhällsvetenskaplig inriktning för elever med Aspergers syndrom (IV-ASP).

Individuella programmet för invandrarungdomar (IVIK).

Svenska för invandrare (sfi) 16-19 år.

Vid Huddingegymnasiet anordnas även en stor del av kommunens gymnasiala vuxenutbildning, se vidare aktuell rapport.

Det är i första hand Naturvetenskapsprogrammet, Samhällsvetenskapsprogrammet och IVIK som inspekterats.

Skolans elever och pedagogiska personal arbetar i lärarlag.

Skolans huvudbyggnad är byggd 1972. En större ombyggnad genomfördes 1999-2000. Ventilationssystemet renoverades 2000-2003.

Genomförandet av inspektionen i Huddingegymnasiet

Skolverket sände den 10 maj 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Huddingegymnasiet har bestått av undervisningsråden Jan Engstedt, Anna Kjellberg och Monica Åtting samt experten Mona Engberg. Besök i Huddingegymnasiet inleddes den 12 oktober 2004 och avslutades den 14 oktober 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Huddingegymnasiet, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Huddingegymnasiet genomfördes formella intervjuer med skolledningen, elevvårdspersonal samt med representanter för lärare, elever och föräldrar. Lektioner inom de granskade programmen besöktes.

I tillsynsbeslut den 2 juli 2004 (dnr 53-2003:1304) riktar Skolverket kritik mot Huddinge kommun avseende programstrukturer och studievägar vid Huddingegymnasiet. I samband med inspektionen av Huddinge kommun följer Skolverket upp vilka åtgärder kommunen vidtagit med anledning av kritiken. Ärendet avslutas i särskild ordning.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

Grundläggande demokratiska värderingar

På Huddingegymnasiet bedömer inspektörerna att det allmänt råder ett gott klimat bland elever och personal. Eleverna vid Huddingegymnasiet visar stor öppenhet och uttrycker sina egna uppfattningar i de samtal som inspektörerna genomfört.

Lärarna anser att eleverna allmänt är engagerade men att det ibland är svårt att få eleverna intresserade av att påverka arbetsformer etc. Enligt eleverna är det vissa lärare som ger dem tillfälle att påverka arbetsformer och att medverka i planeringen av undervisningen medan andra lärare inte ger dem dessa möjligheter. Enligt inspektörernas bedömning bör detta utvecklas vidare.

Innevarande läsår är det främst eleverna i Naturvetenskapsprogrammet som är engagerade i elevrådet och vill vara delaktiga i beslut som rör skolan. Detta visar eleverna genom en aktiv elevrådstyrelse. Elevrådets styrelse har bland annat försökt ge stöd åt klasser som har synpunkter på undervisningen. Eleverna menar dock att de inte märker av att det sker några förändringar trots att skolleningen har lyssnat på dem.

Klassråd genomförs inte i formell mening i alla klasser. Flera klasser använder ibland mentorstiden för samtal som känns meningsfulla för eleverna, men det finns i dessa klasser ingen strukturerad verksamhet som tränar eleverna i demokratiska rutiner och förhållningssätt. Ibland ställs mentorstiden in. Att klassråd inte genomförs i alla klasser strider mot gymnasieförordningen och är inte godtagbart.

Ansvarstagande

Eleverna tar ansvar för den fysiska miljön i skolan. Den gemensamma skolmiljön är fri från klotter och skadegörelse. De flesta av de intervjuade eleverna tycker själva att de tar ansvar för sina studier och att de är engagerade. Både lärare och representanter för elevvärden framhåller att det också finns elever som inte tar ansvar och de som tar "för stort ansvar" för sin studiesituation. De förstnämnda får stor frånvaro och de sistnämnda blir stressade. Inspektörerna

bedömer att de vuxna tillsammans med båda elevgrupperna bör se över elevernas studiesituation.

Etiska förhållningssätt, trygghet

I Skolverkets attitydundersökning (2003) som omfattar hela riket säger 13 procent av landets gymnasieelever att mobbningen är ett stort problem. I intervjuerna med föräldrar, elever och personal på Huddingegymnasiet förmedlas intrycket att mobbning och andra former av kränkande behandling sällan förekommer och att det inte upplevs som något problem. Inspektörerna uppfattar att på Huddingegymnasiet är stämningen god mellan eleverna och mellan elever och personal. Intervjuade elever, lärare och föräldrar framhåller också detta.

Huddingegymnasiet har som en utgångspunkt för sitt värdegrundsarbete fastställt fyra begrepp; trygghet, tillit, ansvar och respekt. Exempel på skolans förebyggande arbete med normer och värden är den temadag som genomförs för samtliga elever i årskurs 1. Ett exempel på elevernas förhållningssätt är den antivåldskampanj som eleverna som arbetar med skoltidningen tagit initiativ till.

Eleverna på IVIK bildar dock ofta en egen gruppering i matsalen osv. Skolan försöker om möjligt att integrera eleverna på olika sätt i den övriga undervisningen. IVIK-eleverna inbjuds till att delta i de för skolan gemensamma temadagar m.m. Eleverna trivs men önskar längre ”prövoperioder” inför övergången till ett nationellt eller specialutformat program.

Enkäten Vad tycker eleverna? genomförs årligen och riktar sig till alla kommunens gymnasieelever i årskurs två. Av 2004 års enkät framkom att ca 5 procent av Huddingegymnasiets elever i årskurs två tar direkt avstånd från påståendet att de känner sig trygga på sin skola.

På Huddingegymnasiet har inspektörerna, vid intervjuer och observationer, uppfattat att eleverna oftast är trygga och visar varandra respekt i olika situationer. Detta bekräftas även av elever, personal och föräldrar. Tryggheten finns både inom den egna klassen och i skolan som helhet.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultatet avseende normer och värden är av god kvalitet och att skolan utgör en trygg miljö för de flesta eleverna. Skolan bör dock även fortsättningsvis arbeta med att ytterligare integrerar IVIK-eleverna. Skolan behöver arbeta vidare med att förbättra elevernas möjlighet till att påverka arbetsformer och medverka i planeringen av undervisningen. Likaså behöver vissa elevers studiesituation förbättras. Klassråd genomförs inte i alla klasser vilket inte är i enlighet med gymnasieförordningen och måste därför åtgärdas.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Utveckling och lärande relaterat till läroplanernas mål att sträva mot

Inspektionen visar att eleverna känner till att det finns läroplansmål, kursplanemål, betygskriterier och programmål. I början av varje kurs presenteras kursplanemålen och betygskriterierna. Eleverna är dock kritiska mot att kursplanemålen och betygskriterierna inte tolkas och diskuteras mer utan endast presenteras i början av en kurs. De intervjuade eleverna säger att lärarnas bedömningar och betygssättning stämmer med deras egen bild av sina prestationer. Enligt eleverna sätter lärarna på Huddingegymnasiet rättvisa betyg. Inspektörerna kunde observera elevaktiva arbetssätt och arbete under relativt fria arbetsformer.

Kunskaper relaterade till programmål och kursplanemål för gymnasial utbildning samt deltagande och genomströmning

Underlaget för att kunna göra en bedömning av elevernas kunskapsutveckling är idag litet. Av skolans arbetsplan framgår att diagnostiska prov i matematik, engelska och svenska genomförs när eleverna börjar gymnasieskolan. Någon resultatanalys har inte inspektörerna tagit del av. Om skolan genomför detta kan en jämförelse göras mellan elevers ingångs- och utgångsresultat, vilket möjliggör en analys av hur väl skolan lyckas i sitt uppdrag att ge eleverna möjligheter att tillägna sig kunskaper och färdigheter under sin tid på gymnasieskolan. Denna resultatanalys kan sedan ligga till grund för skolans utvecklingsarbete. Någon övergripande sammanställning av elevernas kunskapsutveckling finns således inte.

I kvalitetsredovisningen för 2003/04 saknas redovisning av elevernas resultat utöver att elevernas resultat i svenska A, engelska A och matematik A är goda. Dessutom saknas analys av elevernas prestationer samt åtgärder kopplade till analysen. Inga resultat från nationella prov eller andra typer av tester genomförda under gymnasietiden redovisas i anknytning till kvalitetsredovisningen.

Våren 2004 hade 97 procent av eleverna betyget godkänd (G) i svenska A, matematik A och engelska A. Andelen elever som fick betyget icke godkänd (IG) var 3 procent. Enligt gymnasieförordningen kan en elev befrias från undervisning i en eller flera kurser (motsvarande högst 10 procent av 2 500 poäng) om eleven önskar det och har påtagliga studiesvårigheter som inte kan lösas på något annat sätt (reducerat program). År 2004 var det 25 elever av 213 som gick ut Huddingegymnasiet med reducerat program. Det innebär att ca 12 procent av eleverna inte nått målen i en eller flera kurser. På Huddingegymnasiet har således ca en tiondel av eleverna påtagliga studiesvårigheter som inte kan lösas

på annat sätt än att eleven befrias från kurser. Motsvarande andel i riket var år 2003 något mindre än 7 procent.

Dessutom fick cirka 5 procent av eleverna på skolan i årskurs 3 samlat betygsdokument våren 2004 (10 av 213). Detta innebär att sammanlagt 17 procent av eleverna på Huddingegymnasiet inte fullföljde sin gymnasieutbildning och således inte fick ett fullständigt slutbetyg. Att elever utnyttjar reducerat program av betygstaktiska skäl förekommer på en del gymnasieskolor enligt tidigare studier men är självklart inte tillåtet. Vad som ligger bakom dessa höga siffror, att drygt var tredje elev på Huddingegymnasiet inte kan fullfölja ett fullständigt nationellt program alternativt ett specialutformat program, är mycket viktigt för skolan att utreda, liksom att utreda vilket eller vilka ämnen som reduceras bort. Skolan måste vidta åtgärder som leder till att fler elever kan fullfölja ett fullständigt nationellt program. Samtidigt var det 37 elever (ca 17 procent) som hade utökat program på skolan.

Skolan stöder de elever som riskerar att inte nå målen genom att specialläraren ger elever stöd i läs- och skrivinlärning. Dessutom anordnas stödundervisning i matematik, svenska och engelska.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultatet är godtagbart då flertalet elever når målen i flertalet kurser när de slutat. Skolan redovisar att man satt in stödundervisning i svenska, engelska och matematik.

Angående andelen elever med reducerat program har kommunen påbörjat en genomgång av kommunens gymnasieskolors beslut gällande reducerat program. Detta med anledning av den kritik som Skolverket riktade i tillsynsbeslut den 2 juli 2004 (dnr 53-2003:1304), se vidare avsnitt 5.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Samverkan i skolmiljön

Inspektionen visar att ansträngningar görs och har gjorts för att stärka elevdemokrati och elevernas inflytande på Huddingegymnasiet. Samtidigt krävs ett fortsatt arbete för att skapa så väl fungerande former som möjligt. Huddingegymnasiets mål är att ”skolan skall sträva efter att eleverna med stigande ålder successivt ökar sitt inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan”. Detta ligger i linje med målen i läroplanen.

I Huddingegymnasiets arbetsplan finns ett avsnitt om ”Inflytande och delaktighet”. Där framgår hur samverkan skall ske på olika nivåer i skolan. På Huddingegymnasiet följer man i stort sett arbetsplanen när det gäller de formella

samverkansformerna. Elevrepresentanter från samtliga program ingår i elevrådet, innevarande läsår är de flesta dock från naturvetenskapsprogrammet. Hittills har inte elever från IVIK deltagit, utan får istället information genom sina mentorer osv. Elevrådsstyrelsen menar att de har ett bra samarbete med rektorn som regelbundet deltar vid styrelsens möten. Elevrådsstyrelsen medverkar bl.a. vid anställningsintervjuer och budgetmöten. Dock genomförs, som nämnts i avsnitt 2, inte klassråd i formell mening i alla klasser. Detta är inte godtagbart, eftersom klassråd enligt gymnasieförordningen skall finnas för varje klass

Enligt skolledningen genomförs programråd inom det estetiska programmet där man t.ex. rådgör om utbildningens inriktning, arbetsplatsförlagd utbildning, framtidsutsikter för branschen, ny teknik och möjligheter till kompetensutveckling. I programrådet sitter representanter från branschen, både från arbetsgivar- och arbetstagarhåll, samt biträdande rektor och representanter för lärare och elever. Ordföranden är ledamot i utbildningsnämnden. Råden träffas en gång per läsår. De intervjuade eleverna kände dock inte till detta programråd.

Skolkonferens genomförs i enlighet med gymnasieförordningen.

De intervjuade föräldrarna är nöjda med samverkan med skolan. Föräldrarna har fått bra information hem och de är nöjda med mentorssystemet.

Arbetet mot kränkande behandling

Vid Huddingegymnasiet finns en handlingsplan mot mobbning. I skolans antimobbningsgrupp ingår kurator, studie- och yrkesvägledare, en biträdande rektor samt två lärare. Utifrån resultaten i enkäten Vad tycker eleverna? våren 2004 kommer skolan dock att förbättra sin information om antimobbningsgruppen. Både personal, elever och föräldrar framhåller att mobbning inte är något problem på skolan. Den som misstänker eller får besked om kränkande behandling kontaktar genast någon i antimobbningsgruppen. Gruppen reagerar snabbt och tydligt och efter en tid görs uppföljning för att säkerställa att kränkningen upphört.

Exempel på förebyggande arbete är de introduktionsdagar som genomförs för samtliga elever i årskurs 1. Dessa elever har även s.k. hemklassrum. Varje klass diskuterar bl.a. skolans gemensamma värdegrundsord; trygghet – tillit – ansvar – respekt. Det är många vuxna rör sig i skolans lokaler vilket också bidrar till en trygg miljö.

Inspektörernas bedömning är att skolan agerar skyndsamt i fall av mobbning och kränkande behandling. Det finns en handlingsplan som följs i tillämpliga delar när problem med mobbning uppstår. Handlingsplanen behöver dock kompletteras med hur skolan arbetar förebyggande samt rutiner för olika typer av kränkande behandling, inte endast mobbning. Den skall också innehålla ett vuxen- elevperspektiv. Efter inspektörernas besök har rektorn meddelat att handlingsplanen arbetats om, bl.a. för att möta dessa synpunkter. Ett manus finns ute på remiss hos elevgrupper, skolpersonal och ledning. Den nya planen beräknas gälla från och med läsåret 2005/06.

Skolhälsovård och elevhälsa

Skolhälsovård erbjuds enligt författningarna. På skolan finns två skolsköterskor som arbetar halvtid och en kurator. Den hälsoenkät som samtliga elever i årskurs 1 besvarar, ger elevvården en snabb bild av vilka behov som eleverna har. Skolsköterskorna har därefter hälsosamtal med alla elever i årskurs 1. Enligt elevvårdspersonalen är det allt fler elever som är stressade. Dessa elever som bl.a. fångas upp genom mentorena, erbjuds stresshantering eller annan hjälp. Skolan anordnar olika temadagar om t.ex. KANT (Kroppen och Alkoho-Narkotika-Tobak) och sex- och samlevnad för eleverna i åk 1 och 2. Den årliga KI-dagen (Karolinska institutet) är ett annat exempel på hälsoarbetet, se vidare under avsnitt 4. Frukost erbjuds till en låg kostnad i skolans matsal.

För elever som av olika skäl inte kan delta i klassens idrottsundervisning anordnas specialidrott i mindre grupper. Detta för att skapa trygghet för eleverna i ämnet idrott och hälsa samt att göra ämnet mer tillgängligt för dessa elever.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att arbetet mot kränkande behandling är av god kvalitet. Skolan arbetar på ett aktivt och medvetet sätt med frågor kring arbetsmiljö och hälsoarbete.

Handlingsprogrammet mot mobbning bör utökas till att omfatta det vidare begreppet kränkande behandling samt innehålla förebyggande åtgärder. Handlingsprogrammet bör även innefatta vuxen- elevperspektiv.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Lokala mål och innehåll

Huddingegymnasiet har en lokal arbetsplan skriven för läsåret 2004/05 med angivna mål, åtaganden, arbetssätt och uppföljning. I övrigt styrs verksamheten utifrån de nationella målen i läroplanen och aktuella kursplaner.

Personalen har diskuterat både programmålen och betygskriterierna och då även arbetat ämnes- eller programöverskridande som t.ex. matematik/ datakunskap och estetiska programmet/naturvetenskapsprogrammet. Enligt skolan har man försökt få till stånd gemensamma diskussioner med övriga gymnasieskolor i kommunen, men ännu inte fått något gehör. Lärarna utgår från de nationella kursplanerna och betygskriterierna i sina samtal med eleverna.

Eleverna känner till att det finns läroplansmål, kursplaner, kursplanemål, betygskriterier och programmål. Vissa lärare informerar även eleverna under kursens gång om elevernas kunskapsutveckling. Detta uppskattas av de intervjuade

eleverna. Eleverna säger sig generellt vara ganska nöjda med den information de får om de olika kurserna. Däremot är de kritiska mot att betygskriterierna inte tolkas och diskuteras mer under kursens gång, utan oftast endast presenteras i början av en kurs.

Organisering av undervisningen och tidsanvändningen

Eleverna är organisatoriskt och lokalmässigt i stor utsträckning indelade efter programmens inriktningar. Lärarna är organiserade i lärarlag som i stort överensstämmer med de olika programinriktningarna. Lokalmässigt är de däremot till viss del placerade ämnesvis.

Sfi-eleverna kommer till utbildningen via kommunens Sfi-center. Lärarna avgör sedan vilken klass eleverna skall placeras i. Efter några månader går eleverna för det mesta vidare till IVIK. Någon enstaka elev har gått längre tid på sfi. Sfi/IVIK är indelad i klasserna A, B, C, D och E, varav sfi-eleverna går i D och E. C-klassens elever kan ofta följa kurser på ett nationellt program som t.ex. matematik C. Inspektörerna bedömer att verksamheten är av god kvalitet. Efter IVIK går eleverna över till ett nationellt eller specialutformat program eller börjar på komvux.

Huddingegymnasiet anordnar även ett individuellt program med samhällsvetenskaplig inriktning för elever med Aspergers syndrom. Undervisningen sker i små grupper i ”hemklassrum”.

Undervisningstiden i de olika kurserna fastställs efter pedagogiska överväganden av skolledningen. Eleverna får oftast 86 procent av antalet timmar. I en kurs på 100 poäng får eleverna således 86 timmars undervisning. I kursen matematik A (100 poäng) varierar antalet timmar från 80 till 110 mellan skolans olika program. I svenska A är andelen 100 procent, i matematik B på samhällsvetenskapliga programmet är andelen 114 procent. Eleverna erbjuds den av skollagen garanterade tiden för sitt lärande.

Individanpassning, individuell studieplan och stöd

Eleverna på Huddingegymnasiet har egna studieplaner som revideras vid förändringar i kursval och individuella anpassningar av programinnehåll. Studie- och yrkesvägledarna samtalar med alla elever som väljer om eller på annat sätt förändrar sin studiegång.

Speciallärare träffar alla elever efter diagnostisering i svenska, matematik och engelska. Enligt elevvården har det hittills varit otillräcklig information om nya elever. Olika sätt att komma till rätta med detta är att överlämnandekonferenser hålls på hösten samt den hälsoenkät eleverna i årskurs 1 besvarar. Enligt personalen får skolan fler och fler elever i behov av särskilt stöd. Många av dessa har tidigare gått i mindre grupper i grundskolan och klarar inte de större grupperna på gymnasieskolan.

Elever i behov av särskilt stöd identifieras av speciallärarna, skolsköterskan, kuratorn eller mentorn. Vanliga problem är bristande kunskaper från grundskolan för att klara gymnasiestudier, ett annat är hjälp med stresshantering. Elevvården bedriver mycket förebyggande arbete, många elever vänder sig också till kuratorn.

De biträdande rektorerna träffar sina arbetslag varje vecka, då diskuteras bl.a. elevernas studiesituation. Vid behov går dessa elevärenden vidare till elevvårdskonferens. Samtliga undervisande lärare kallas till konferensen, även elev och föräldrar kallas då det är önskvärt. Vid inspektionen framkom att det beroende på enhet tog olika lång tid innan ett elevärende gick vidare till elevvårdskonferens. Inspektörerna bedömer därför att det saknas en samsyn mellan enheterna i elevvårdsfrågor. Mitterminskonferenser genomförs samtidigt för hela skolan varje termin samt betygskonferenser vid terminsslut. Vid inspektionen upprättades inte åtgärdsprogram i enlighet med gymnasieförordningen. Efter inspektörernas besök har skolan vidtagit åtgärder kring elevvårdsarbetet. Enligt rektorn arbetar nu alla enheter efter samma mall, samma rutin och utifrån ett gemensamt synsätt.

De elever från grundskolan som inte kommer in på ett nationellt program börjar på det individuella programmet på Sögbäcksgymnasiet. Varje gymnasieskola ansvarar dock själva för de elever som tagits emot på ett nationellt program, även när dessa önskar få byta till det individuella programmet. Därför anordnar varje skola ett eget litet IV-program. Beslut om övergång till individuellt program fattas av rektorn efter en elevvårdskonferens. Om skolledningen för Huddingegymnasiet och Sögbäcksgymnasiet bedömer att det är en för eleven bättre lösning att byta skola samtidigt som man byter studieväg, övergår eleven till Sögbäcksgymnasiet.

Skolan har mycket väl utarbetade rutiner för att identifiera elever i behov av särskilt stöd i engelska, matematik och svenska. Elever som behöver extra stöd får det i dessa tre ämnen. I övriga ämnen får eleverna stöd av respektive lärare. Specialläraren ger elever som är i behov av det extra stöd i läs- och skrivinlärning. Det finns även speciallärare i matematik för elever med dyskalkyli.

Huddingegymnasiet erbjuder olika former av stödundervisning som t.ex. ”mat-testuga” eller ”ta-igen-dagar”. Enligt elevvården följer dock inte alltid elever som behöver stöd sådan undervisning. Några elever på IVIK får extra stöd i stavning och grammatik, enligt lärarna kan det vara svårt att avgöra om eleverna på IVIK har läs- och skrivsvårigheter eller andra problem. Andra exempel på stöd är utökad provtid, nivågruppering ibland, utökat program ev. förlängd studiegång, reducerat program osv. Specialidrott anordnas för elever med fysiska, psykiska eller medicinska problem eller elever som saknar självförtroende.

På skolan är det 67 elever som deltar i modersmålundervisning. Studiehandledning på modersmålet ordnas för de elever som är i behov av det. På Huddingegymnasiet är det 39 elever som har undervisning i svenska som andraspråk.

Sammantaget bedömer inspektörerna att Huddingegymnasiet erbjuder stödundervisning med god kvalitet.

Arbetsätten

Eleverna på IV-ASP har sin undervisning i små grupper med ”hemklassrum” där eleverna har en egen arbetsplats och dator. Eleverna deltar om möjligt i något eller några av skolans övriga programs kurser, t.ex. naturvetenskapliga ämnen och/eller estetiska ämnen. I utbildningen för dessa elever ingår även två veckors praktik per termin liksom ett flertal ämnesanknutna studiebesök.

Av Huddingegymnasiets arbetsplan framgår att skolan arbetar för att stärka eleverna i deras utvecklings- och lärandeprocess. Dels sker detta arbete inom varje enskild kurs/ämne, dels sker det i ett övergripande skolomfattande arbete. Exempel på det senare är att en enhet med ”ett arbetssätt – två ämnen”; svenska som ett redskap med karaktärsämnen historia och senare engelska.

Den planerade verksamheten vid Huddingegymnasiet ger förutsättningar för eleverna att nå kursplanernas mål. Diskussioner om innehåll och arbetsformer inom ämnen pågår i olika grad. Inspektörernas bedömning är att en sådan dialog bör intensifieras både inom och mellan lärarlagen, samt i samarbete med kommunens övriga gymnasieskolor.

Vid lektionsbesöken kunde inspektörerna observera en stor variation av arbetssätt och arbetsformer. Övervägande delen av lärarna är ämneskunniga och engagerade. Både i kärn- och karaktärsämnen märktes att arbetsformerna engagerar eleverna och stärker deras intresse för ämnet och programmet.

Vägledning och utvecklingssamtal

På skolan finns tre studie- och yrkesvägledare, vilkas uppgift bl.a. är att samtala med de elever som gör förändringar i sin studiegång och svara för information och vägledning inför framtida studie- och yrkesval. Den ena arbetar nästan uteslutande med eleverna på sfi och IVIK.

På Huddingegymnasiet finns ett system med mentorer. Mentorernas uppgifter är bl.a. att hålla sig informerade om elevernas studieresultat, allmänna hälsa, trivsel och studiesociala situation. Mentorn skall också ha överblick över elevernas frånvaro/närvaro, ha kontakt med hemmen (för elever under 18 år), genomföra utvecklingssamtal och följa upp elevens individuella studieplan. Utvecklingssamtal genomförs i de flesta fall varje termin och vårdnadshavarna informeras oftast skriftligt. Enligt eleverna fungerar detta inte alltid, då ersätts utvecklingssamtalet med flera ”små” utvecklingssamtal. Inspektörerna bedömer att skolan bör se över detta så att alla elever får utvecklingssamtal i enlighet med gymnasieförordningen.

Eleverna tycker att de i huvudsak får en bra bild av hur lärarna bedömer deras kunskapsnivå. De intervjuade föräldrarna var nöjda med den information de får av mentorerna. Inspektörerna bedömer informationen som god.

Utvärdering av lärandet; bedömning och betygssättning

Kunskapsbedömningen sker ofta genom olika varianter av skriftliga prov. Även muntliga prov alternativt skriftliga redovisningar, inlämningsuppgifter, aktiviteter på lektioner etc. förekommer.

Utvärderingar sker på olika nivåer och lärarna ansvarar för att tillsammans med eleverna utvärdera de olika kurserna. Resultaten av kursutvärderingarna syns dock inte i kvalitetsredovisningen för 2003/04.

Lärarna diskuterar generellt bedömningar och betygssättning i sina ämnesgrupper och ibland även inom lärarlagen. I t.ex. samhällskunskap genomförs även gemensamma prov. De flesta eleverna är nöjda med betygssättningen, den återspeglar deras egen uppfattning om kunskaperna och upplevs som rättvis.

Samverkan och öppenhet

Sedan fem år samarbetar Huddingegymnasiet med Karolinska institutet (KI) i syfte att öka intresset för naturvetenskap och medicin både hos elever som traditionellt söker sig till naturvetenskapliga ämnen men även de som inte gör det. Varje höst genomförs en s.k. KI-dag där samtliga elever vid skolan deltar i olika seminarier mm. Andra exempel på kontakter med omvärlden är Lärarhögskolan i Stockholm, Kungliga tekniska högskolan och Södertörns högskola. Internationella kontakter sker genom filmprojekt kring temat film och filmskapande med elever från Norden och övriga Europa. Skolan har även en utbytesverksamhet med skolor i Norge, Danmark, Finland och Italien.

Huddingegymnasiet bistår den närliggande grundskolan Tomtbergaskolan i övergången från att vara F-6-skola till en F-9-skolan. Huddingegymnasiet stöttar med lokaler och kompetens, det sistnämnda gäller främst i naturorienterande ämnen och språk.

Föräldrarna är överlag positiva till skolan och tycker att det är lätt att kommunicera med skolan via mentorn. De är också nöjda med lärarna och utbildningen samt hur deras ungdomar möts och blir behandlade.

Skolans praktikprojekt syftar till att elever inom de teoretiska utbildningarna skall få viss praktik i sina utbildningar.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att kvaliteten på undervisningen varierar från god till mycket god. De flesta lärarna är ämneskunniga och engagerade. Den stödundervisning som erbjuds är av bra kvalitet. Vidare bör skolan se över rutinerna kring utvecklingssamtal så att alla elever får i enlighet med gymnasieförordningen.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

Ansvarsfördelning, beslutsordning och kommunikation

Gymnasienämnden i Huddinge kommun ansvarar för gymnasieskolorna i kommunen. Gymnasiechefen har det övergripande ansvaret för skolorna. Gymnasiechefen har kontakt med samtliga rektorer genom möten en gång per månad. Vid dessa möten diskuteras gemensamma frågor.

Rektors ansvar, befogenheter och funktion

Huddingegymnasiet har en rektor med direkt delegation från gymnasiechefen. Dessutom finns det fyra biträdande rektorer. Rektor har en överordnad pedagogisk och administrativt ledande roll. En av de biträdande rektorerna ansvarar

för den gymnasiala vuxenutbildning som anordnas på Huddingegymnasiet. Rektor och de biträdande rektorerna har möte en gång per vecka. Varje biträdande rektor har elev- och personalansvar för en enhet vari ingår utbildningar inom något eller några av skolans tre program. Rektor genomför medarbetarsamtal med bl.a. de biträdande rektorerna. Dessa har i sin tur medarbetarsamtal med lärarna inom respektive lärarlag.

Lärarna är organiserade i lärarlag som i stort överensstämmer med de olika programinriktningarna. Lokalmässigt är lärarna i viss mån placerade ämnesvis där även de biträdande rektorerna har sina rum.

Eleverna känner till vem som är rektor och i de flesta fall vem som är deras biträdande rektor.

Enligt de biträdande rektorerna försöker de att hinna med något lektionsbesök per lärare och läsår. Enligt lärarna var det inte alla skolledare som genomförde detta. Ett par biträdande rektorer deltog dock ofta i verksamheten, andra i mindre utsträckning. En del av de intervjuade lärarna uppfattar att det är lärarna själva som är skolans pedagogiska ledare tillsammans med rektorn. I vissa fall går lärarna direkt till rektorn istället för till respektive biträdande rektor. Inspektörerna bedömer att det finns starka skäl att se över skolans styrning och ledning.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Huddingegymnasiets mål för verksamheten är formulerade i en lokal arbetsplan för läsåret 2004/05. I arbetsplanen finns en vision för skolan som anger mål att sträva efter samt åtaganden, arbetssätt och uppföljning.

På kursnivå säkerställer lärarna kvaliteten genom prov och andra bedömningsinstrument. Inspektörerna konstaterar att samarbetet kring bedömning och jämförelse av resultat varierar mellan ämnen och program på skolan.

Huddingegymnasiets kvalitetsredovisning för läsåret 2003/04 innehåller ett antal kommunala mål och måluppfyllelsen för dessa mål redovisas också i form av s.k. styrtal. Utifrån elevernas resultat i svenska A, engelska A och matematik A samt elevenkäten sker en bedömning av måluppfyllelsen under rubriken Kunskap. De lokala målen har kommunen centralt bestämt att varje skola skall arbeta efter och utvärdera. Inspektörerna bedömer att de mål som redovisas är otydliga i de fall som målen bara formuleras som ett ord t.ex. ”hälsa”. Att redovisa måluppfyllelse i form av enbart styrtal blir också otydligt i och med att det inte förklaras vad styrtalen står för eller vad de mäter. Vidare är de åtgärder som redovisas för att förbättra måluppfyllelsen inte alltid konkreta. Kvalitetsredovisningen bör därför utvecklas.

Kursutvärderingar genomförs regelbundet, eleverna får dock oftast inte ta del av resultaten, vilket enligt inspektörerna bör förbättras. Samtliga elever i årskurs 2 besvarar en elevenkät. För IVIK-eleverna anpassar och förklarar lärarna enkätfrågorna.

Rättsäkerhetsfrågor

I tillsynsbeslut av den 2 juli 2004 (dnr 53-2003:1304) riktade Skolverket kritik mot kommunen avseende; individuella studieplaner, utökat program, reducerat

program, specialutformat program, lokala inriktningar, valbara kurser, individuellt val samt utformning av lokal kurs. Beslutet som har följts upp inom ramen för inspektionen kommer att avslutas i särskild ordning.

Inspektörerna bedömer dock att det finns en god kontroll på elevernas frånvaro, behov av stöd, studieval etc. Lärare, mentorer och elevvårdspersonal tar ansvar för elever som behöver särskilda insatser. Frånvaron följs regelbundet upp av mentorerna. Stor frånvaro från undervisningen hanteras dock olika mellan enheterna, vilket bör förbättras. Inom gymnasieskolorna pågår under 2005 ett gemensamt arbete med att se över skolornas arbete med åtgärdsprogram, fusk och frånvaro.

Det normala tillvägagångssättet för föräldrar som vill lämna synpunkter till skolan är att gå via mentorn. Mentorn har ansvaret för rutiner kring uppföljning och dokumentation av frånvaro samt för uppföljning av elever som riskerar betyget icke godkänd (IG).

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att frågor hanteras olika mellan olika enheter, därför finns det starka skäl att se över skolans styrning och ledning. Ett exempel på detta är att frånvaron från undervisningen hanteras olika inom skolan. Resultaten från kursutvärderingarna bör presenteras för eleverna. Kvalitetsredovisning upprättas årligen och är till formen styrd av kommunen. Beskrivningen av resultaten i form av styrtal bör utvecklas liksom åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Tillgång till utbildning

Huddingegymnasiet erbjuder eleverna valbara kurser och individuella val i stor omfattning. Av de valbara kurserna som eleverna kan välja finns en sammanställning av både lokala och nationella kurser. Vid tidpunkten för inspektionen var den valbara kursen idrott och hälsa B obligatorisk för alla elever, vilket enligt rektorn ändras till nästa läsår.

Skolan erbjuder eleverna ett antal lokala kurser, varav några kan sägas svara mot sådana behov som tillgodoses genom en nationellt fastställd plan. Det finns således lokala kurser på skolan som i stort motsvarar nationella kurser, vilket inte är enligt författningarna.

Vid Huddingegymnasiet anordnas sfi-undervisning för ungdomar. Efter att ha avslutat sfi har eleven möjlighet att söka till IVIK (introduktionskurs för invandrare) eller grundläggande vuxenutbildning. Några IVIK-klasser följer undervisningen i några av A-kurserna med elever på de nationella programmen, matematik C eller idrott och hälsa A och B. Eleverna skulle även vilja få undervisning i biologi, fysik och kemi.

Likaså erbjuder Huddingegymnasiet det individuella programmet med samhällsvetenskaplig inriktning för elever med Aspergers syndrom.

De elever som behöver byta från något av skolans nationella eller specialutformade program till det individuella programmet och som av olika skäl inte bör gå i Huddingegymnasiets IV-grupp, hänvisas till Sågbäcksgymnasiet.

Modersmålsundervisning har tillgång till ca åtta olika språk (bl.a. finska, turkiska, arabiska, kinesiska, serbiska, spanska, kurdiska) Studiehandledning på modersmålet erbjuds också. De elever som så behöver erbjuds undervisning i svenska som andraspråk.

Information om utbildning

Inför gymnasievalet får elever och föräldrar information skriftligt och muntligt. Föräldrarna framhåller informationen som tillräcklig och bra. Under skoltiden ges information om valmöjligheter osv. som gör att eleverna anser sig kunna göra adekvata val. Skolan har också en hemsida som ger information inför gymnasievalet. Skolan håller även öppet hus varje hösttermin.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolan erbjuder valbar kurser och individuella val i god omfattning. Dock finns det lokala kurser som i stort motsvaras av nationella kurser, vilket inte är godtagbart.

Angående utbudet av lokala kurser har kommunen påbörjat en genomgång av kommunens gymnasieskolors lokala kurser. Detta med anledning av den kritik som Skolverkets riktade mot kommunen i tillsynsbeslut av den 2 juli 2004 (dnr 53-2003:1304). Beslutet kommer att avslutas i särskild ordning.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Personalresurser, personalens kompetens och kompetensutveckling

Huddingegymnasiet har 147 personer anställda varav ca 62 personer är lärare i ungdomsgymnasiet och ca 12 i vuxenutbildningen. Detta motsvarar 7,5 lärare per 100 elever. Alla lärare har utbildning för den undervisning de i huvudsak skall bedriva. En heltidstjänst finns som speciallärare för stöd till elever med behov av särskilt stöd i svenska. Det finns även en speciallärartjänst i matematik på 40 procent. Elevvårdsteamet omfattar två skolsköterskor (totalt en heltids-

tjänst), en kurator (heltid) samt studie- och yrkesvägledare motsvarande 280 procent.

Kompetensutvecklingen för personalen är riktad både till individen och till hela personalgruppen. Intervjuade lärare ansåg att de hittills haft goda möjligheter att påverka sin kompetensutveckling. Skolan satsar både på ämnesrelaterad och på pedagogisk kompetensutveckling. Exempel på kompetensutveckling under läsåret är brandförsvarsutbildning vid Södertörns brandkår och viss datautbildning. På grund av det ekonomiska läget har dock kompetensutvecklingen fått stå tillbaka under innevarande läsår.

Läromedel, pedagogiska materiel, utrustning och lokaler

De intervjuade grupperna var nöjda med tillgången på läromedel och dess kvalitet. Likaså anser eleverna att det alltid finns tillgång till datorer. Inspektörerna bedömer att det är god tillgång på utrustningen, skolan har även välrustade laborationssalar.

Inspektörerna bedömer lokalerna som är fina och fräscha vara ändamålsenliga. Skolan har ett välutrustat bibliotek med tillgång till elevarbetsplatser och datorer för informationssökning. Lokalerna är tillgängliga för funktionshindrade. All idrottsundervisning är förlagd till Huddingehallen. Enligt både elever och lärare är det för få duschar och för små omklädningsrum med tanke på det stora antalet elever som har sin idrottsundervisning förlagd till Huddingehallen eller utomhus.

Nämnden tilldelar gymnasierna ett anslag som i stort bygger på tidigare erfarenheter. Inget pengsystem eller annat prestationsberoende system tillämpas. På Huddingegymnasiet fördelas alla resurser ut på respektive program.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att tillgången på resurser i form av personalens kompetens, utrustning och material är av god kvalitet.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Huddingegymnasiet övergripande är av god kvalitet. Skolan utgör en trygg miljö för eleverna och undervisningen präglas av engagerad personal. Skolan har vidare god tillgång till lärare och läromedel.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Elevernas inflytande över undervisningens utformning och innehåll bör ökas.
- Integrationen av eleverna på IVIK bör förbättras.
- Vissa elevgruppers studiesituation bör ses över.
- Handlingsprogram mot kränkande behandling bör ses över så att den även omfattar förebyggande åtgärder samt har ett vuxen-elevperspektiv.
- Rutinerna kring utvecklingssamtal bör ses över.
- Frågor hanteras olika mellan olika enheter, skolans styrning och ledning bör därför ses över.

- Skolans kvalitetsarbete och kvalitetsredovisning bör utvecklas.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivet område skall snarast åtgärdas.

- Klassråd genomförs inte i samtliga klasser (4 kap. 3 gymnasieförordningen).
- Lokala kurser erbjuds vars innehåll tillgodoses genom en nationellt fastställd kursplan (2 kap. 14 § gymnasieförordningen).

Datum	Ort
2005-06-29	Stockholm

Anna Kjellberg
Mona Engberg
Jan Engstedt
Monica Åtting